

VAD EN MODERATLEDD SD-REGERING SKULLE INNEBÄRA

MATS WINGBORG

INNEHÅLL

1. INTRODUKTION 3
 2. PRIVATISERINGAR AV VÄLFÄRDEN 3
 3. SJUKFÖRSÄKRINGEN 6
 4. MER OM MODERATERNA OCH "BIDRAGSLINJEN" 6
 5. PENSIONERNA 7
 6. PRIVATA SJUKVÅRDSFÖRSÄKRINGAR 8
 7. FORTSATTA JOBBSKATTEAVDRAG 9
 8. HÖGERNS SKATTEPOLITIK I VIDARE BEMÄRKLSE 10
 9. SD:S EKONOMISKA POLITIK 11
 10. SD HAR SVERIGES SÄMSTA MILJÖ- OCH KLIMATPOLITIK 11
 11. M:S OCH KD:S MILJÖ- OCH KLIMATPOLITIK -
OCH I JÄMFÖRELSE MED SD:S POLITIK PÅ OMRÅDET 12
 12. HÖGERNS ATTACKER MOT PUBLIC SERVICE 13
 13. SD ÄR INTE KONSERVATIVT UTAN HÖGERRADIKALT 16
 14. HÖGERNS FÖRSLAG OM ATT SKROTA OFFENTLIG VÄLFÄRD
FÖR PERSONER SOM INTE ÄR SVENSKA MEDBORGARE 16
 15. FÅ NER ARBETSLÖSHETEN 17
 16. HÖGERNS RECEPT FÖR ATT FÅ NER ARBETSLÖSHETEN 19
 17. M OCH KD SKULLE STYRA SYNEN PÅ SOCIAL-
FÖRSÄKRINGARNA VID ETT HÖGERSTYRE 19
 18. URHOLKNING AV FACKLIGA RÄTTIGHETER 20
 19. MODERATERNAS VALLÖFTE OM ÄNNU ETT JOBBSKATTEAVDRAG 20
 20. REGERINGSFRÅGAN 21
- NOTER 22

MATS WINGBORG
ÄR SKRIBENT OCH
UTREDARE. HAN
SKRIVER BLAND
ANNAT OM ARBETS-
MARKNAD OCH
VÄLFÄRD.

KATALYS RAPPORT
NO. 108.

GRAFISK FORM-
GIVNING & OMSLAG:
JESPER WEITZ.

Vad en moderatledd SD-regering skulle innebära

Argument inför valrörelsen

1. Introduktion

Detta är förstås ingen heltäckande översikt. Men ett antal bra argument, fakta, resonemang och påståenden som kan användas i valdebatten. Materialet grundar sig både på det jag skrivit tidigare och på en del nya fakta som jag tagit fram. I huvudsak är översikten inriktad på "negativa argument", det vill säga argument som kan riktas mot högerpartierna i svensk politik, men det finns också argument för vad som bör göras, exempelvis åtgärder mot långtidsarbetslösheten. Argumenten och resonemangen är uppdelade efter olika teman. Genomgående finns noter som redovisar källor.

2. Privatiseringar av välfärden

Privatiseringar och marknadisering av välfärden har pågått under flera decennier. Det har skett både genom beslut i riksdagen och genom beslut i kommuner och regioner. Socialdemokratin har varit med och fattat beslut om privatiseringar. Men det är partierna på högerkanten som varit pådrivande.

- ▶ I mer än var tredje moderatledd kommun har det skett nedskärningar, privatiseringar och utförsäljningar inom äldreomsorgen under denna valperiod.¹
- ▶ I kommuner som Nacka, Täby, Upplands Väsby, Vellinge och Österåker (med undantag av Ljusterö) är den kommunala hemtjänsten nedlagd.² I Danderyd, Staffanstorps och Sigtuna finns beslut om att lägga ner hela eller delar av den kommunala hemtjänsten. I stället låter kommunerna privata företag ta över.³
- ▶ Täbys dåvarande ordförande i socialnämnden, Thomas Nilsson (M), har förklarat varför den kommunala hemtjänsten har lagts ner: "Det handlar om löneläget och att vi i Täby sagt att vi ska erbjuda heltidstjänster, kommunen får inte ha lika många timanställda".⁴
- ▶ I Helsingborg har Moderaterna drivit på fortsatta privatiseringar av äldreomsorgen. I Kristianstad har det moderatledda styret gjort stora nedskärningar på äldreboenden. I Karlstad har äldreomsorg lagts ut på entreprenad.⁵

- ▶ Denna politik har fortsatt även under pandemin orsakad av covid-19 och konsekvenserna har blivit förödande även för de anställda. Andelen med tidsbegränsade anställningar är nämligen 10 procentenheter högre inom den privata äldreomsorgen än inom den offentliga.⁶ För dessa grupper är det svårt att sjukskriva sig eftersom de ofta inte har rätt till sjuklön eller sjukpenning.
- ▶ Undersökningar har också visat att äldreboenden med smittspridning hade en högre andel med tillfälliga timanställningar. Äldreboenden med smittspridning var också sämre bemannande innan pandemin och även på den punkten finns en skillnad mellan privat och kommunal äldreomsorg.⁷
- ▶ I den kommunala äldreomsorgen är personaltätheten högre och personalen bättre utbildad jämfört med den privata äldreomsorgen.⁸
- ▶ Dessutom visar en granskning från SR på en skadlig tystnadskultur inom den privata vården. Vid Attendos äldreboenden vittnade personal om brister i skyddsutrustningen som drabbade de äldre, men de flesta valde att vara tysta och inte ta upp kritiken med cheferna i rädsla för repressalier.⁹
- ▶ Många andra exempel på fortsatta privatiseringar av kommunalt och regionalt organiserad välfärd förtjänar att nämnas, det handlar också om utförsäljning eller bolagisering av kommunala bostadsföretag, om lokala ansträngningar att dra till sig privata vårdkoncerner och om kommuner som genom förmånliga erbjudanden försöker locka till sig aktiebolagsskolor som Internationella Engelska Skolan (IES). I Staffanstorp driver M och SD en kampanj tillsammans för att få dit IES.¹⁰
- ▶ Mönstret är tydligt. Det är Moderaterna som går i täten för att privata koncerner ska få rätt till skattepengar för att bedriva social service. Det är också Moderaterna som mest hårdnackat försvarar de privatiseringar som genomförts, som exempelvis friskolesystemet.
- ▶ Ett centralt argument från nyliberaler har varit att en privatisering av offentlig sektor skulle leda till en ökad effektivitet och en ökad produktivitet. Analyser visar emellertid att det snarare blivit tvärtom. Så här kommenteras frågan av Hedi Bel Habib, forskare och tidigare anställd i regeringskansliet, i Dagens Arena: "Men en närmare analys visar att produktiviteten i offentlig sektor försämrades gradvis samtidigt som andelen välfärdstjänster som utförs i privat regi ökade. Antalet förvärvsarbetare i privata företag inom vård, skola och omsorg ökade från cirka 90 000 till 236 000 mellan 2000 och 2013. År 2018 var antalet privatanställda inom välfärdssektorn 296 000."¹¹
- ▶ Produktiviteten i offentlig sektor har försämrats parallellt med den allt tilltagande privatiseringen. Hedi Bel Habib skriver: "Enligt nationalräkenskaperna, som beräknas av SCB, har produktivitetstillväxten i offentlig sektor i stort sett varit obefintlig under perioden 1993–2017 som helhet. I näringslivets tjänstesektor har produktiviteten under samma period i genomsnitt ökat med cirka 2 procent per år. Sedan 1993 har produktiviteten i offentlig sektor försämrats gradvis. Den sektor som

framför allt har bidragit till en svag produktivitetsutveckling, enligt SCB, är hälso- och sjukvård som utgör den dominerande verksamheten.”¹²

- ▶ Andelen med fast läkarkontakt minskade från 82 till 26 procent mellan 1995 och 2019. Under samma period expanderade bemanningsbranschen och regionernas kostnader för hyrläkare ökade från 700 miljoner år 2000 till 5,6 miljarder 2019. Hyrläkarsystemet har försämrat både kontinuitet och patientsäkerhet.¹³
- ▶ Sveriges Kommuner och Regioner (SKR) har tagit fram statistik över i vilken mån kommuner använder LOV. Sommaren 2020 var det totalt 157 kommuner som använde LOV för hemtjänsten (varav de flesta för både service och omsorg). En Sverigekarta där kommuner som använder LOV är markerade visar på ett politiskt samband. Från Mälardalen och söderut dominerar markerade kommuner samtidigt som huvuddelen av norra Sverige är omarkerat. Slutsatsen är att det finns ett politiskt samband. Borgerligt styrda kommuner (och blocköverskridande styren där borgerliga partier har en stark position) är mer benägna att införa LOV-system än kommuner med rödgröna styren (och blocköverskridande styren där de rödgröna partierna har en stark position).¹⁴
- ▶ Problemen med LOV är flera. När det gäller vården har LOV inneburit att det blivit många vårdinrättningar där det finns gott om ”billiga” patienter, vilket främst är i områden med många höginkomsttagare medan det blivit färre vårdinrättningar i glesbygd och i de förorter där invånarnas inkomster är låga. Ett annat problem, väldigt tydligt inom bland annat hemtjänsten, är att LOV har öppnat för fusk och välfärdsbedrägerier, som att företag tar betalt för besök som de aldrig har genomfört. Denna typ av bedrägerier är i sin tur en viktig inkomstkälla för kriminella gäng.
- ▶ Statistiken kan också brytas ner, ett sätt är att granska andra verksamheter som är mindre omfattande än hemtjänsten och där LOV går att använda. När det gäller särskilt boende för äldre är det totalt 22 kommuner som använder LOV. Endast i en av dessa kommuner, Uppvidinge, är Socialdemokraterna med i styret. I övrigt styrs dessa kommuner av kombinationer av borgerliga partier, i några få fall tillsammans med MP. I flera kommuner har det också varit politiska strider om LOV ska användas för särskilt boende för äldre. En sådan kommun är Alingsås, där alliansen och SD drev igenom förslaget 2020, medan S, MP och V röstade emot.¹⁵
- ▶ Marknadiseringen och privatiseringen av underhållet har pågått i drygt 20 år, men en viktig brytpunkt var när Trafikverket bildades 2010 med uppgift att handla upp underhåll. Samma år ombildades Banverket Produktion till aktiebolag och bytte namn till Infranord. En effekt av marknadiseringen har blivit en kraftig juridifiering av processen. Nästan alla beslut om upphandlingar överklagas. Det har lett till att både Trafikverket och de företag som blir upphandlade kraftigt har utökat sina juridiska avdelningar. Samtidigt har antalet järnvägstekniker, det vill säga de som ska utföra underhållet, minskat. 1998 fanns 7 257 anställda järnvägstekniker i Sverige. Idag är antalet cirka 3 800. Juridifieringen kostar också stora

pengar, en grov uppskattning är att kostnaderna för underhållet har fördubblats. Den politiska högern kommer inte att ändra på detta, men S har lovat en återreglering, frågan är dock vad som sker.

3. Sjukförsäkringen

Sjukförsäkringen har urholkats. För det har även Socialdemokratin ett ansvar. Vissa små förbättringar har ändå skett under denna mandatperiod, som att det blivit något enklare att få sjukersättning (tidigare förtidspension) och att det efter regeländringar inte längre är lika många som blir av med sjukpenningen efter 180 dagar. Notabelt är samtidigt att framför allt M och KD vill urholka sjukförsäkringen ännu mer.

- ▶ I Moderaternas och KD:s budgetmotioner för 2021 och 2022 finns förslag på besparingar i sjukförsäkringen. Moderaterna vill ha en ny karensdag vid dag 15, ännu hårdare krav för att kvalificera sig för sjukersättning och en bortre tidsgräns.¹⁶ KD går inte fullt så långt men vill också spara pengar i statsbudgeten genom att återinföra en tidsgräns för hur länge en person ska kunna få sjukpenning. Enligt KD skulle det öka "drivkrafterna" för den enskilde att återgå till arbete.¹⁷
- ▶ Notera också vad Moderaterna svarar på frågan om den ökande fattigdomen till följd av låga ersättningar i a-kassa och sjukförsäkring är rättfärdigt. De glider ofta vidare och börjar prata om incitamenten som ska få människor att jobba. De stannar aldrig upp och talar om de ekonomiska villkoren för den som faktiskt är arbetslös eller sjuk.

4. Mer om Moderaterna och "bidragslinjen"

En av Moderaternas profilfrågor är att säga nej till "bidragslinjen". För Moderaterna är lägre ersättningar till arbetslösa och sjuka en väg att bryta utanförskapet. Inte minst framgår det av partiets senaste förslag till statsbudget.¹⁸ Moderaterna menar att ett urholkat ekonomiskt stöd ökar incitamenten för människor att jobba. Enligt partiets analys sticker Sverige ut i världen och beroendet av "bidrag" ökar. Men felen i den moderata argumentationen är många:

- ▶ För det första. Utvecklingen är att allt fler arbetar i Sverige och färre blir beroende av "bidrag". Det är förstas sant att sysselsättningen sjönk under pandemin, men jämfört med andra länder i EU har Sverige konstant intagit en topposition och nu pekar kurvorna uppåt. Som Eskilstuna-Kuriren konstaterar den 11 oktober:¹⁹ "nu när utvecklingen är positiv låtsas moderater – liksom kristdemokrater, L-partister och sverigedemokrater – inte om detta." Sedan finns förstås stora problem med en hög arbetslöshet och en allvarlig långtidsarbetslöshet, även om den inte längre växer.
- ▶ För det andra. Det är stötande att använda mottagandet av "bidrag" för att definiera utanförskap. Underförstått är budskapet att personer som får a-kassa och ersättning från sjukförsäkringen är misslyckade. En märklig konsekvens av resonemanget blir också att indragna ersättningar minskar utanförskapet.
- ▶ För det tredje. Sverige sticker inte ut internationellt när det gäller omfattning av "bidrag". I Försäkringskassans

översikt från 2021²⁰ av offentliga transfereringar (socialförsäkringar, a-kassa och ekonomiskt bistånd) som andel av BNP befinner sig Sverige i nivå ”med EU-genomsnittet”, närmare bestämt på plats 17 i Europa. Till länder med en likartad nivå på BNP men med högre andel transfereringar hör bland annat Frankrike, Belgien, Tyskland, Finland, Danmark och Norge.

► För det fjärde. Socialförsäkringen och a-kassan kan inte klassas som ”bidrag”. Det är försäkringar. Som LO:s expert på frågan, Kjell Rautio, brukar uttrycka det: ”Moderaterna blandar felaktigt och medvetet bort korten.” (Intervju, 17 december, 2021.)

► För det femte. Det är svårt att hitta empiriska bevis för att lägre a-kassa och ersättningar till sjuka leder till kortare tider av arbetslöshet. Våldigt låga ersättningar innebär snarare att människor blir mindre rustade för att komma tillbaka till arbetslivet. Dessutom råder inget fritt val mellan att ta ett jobb eller ha kvar en ersättning. Tvärtom ställs krav för att få a-kassa och ersättning vid sjukdom. Den arbetslöse måste aktivt söka jobb och tacka ja till lediga jobb långt från hemorten och den sjukskrivne måste av Försäkringskassan bedömas som oförmögen att klara ett arbete.

5. Pensionerna

En av de stora valfrågorna är pensionerna. I en undersökning som Katalys varit med och presenterat visar att en stor majoritet av LO:s medlemmar är oroliga för sin pension.

► Mellan 2006 och 2014 har pensionerna tappat nära en femtedel i värde i förhållande till lönerna. Den moderata skattepolitiken lyckades att både sänka välfärden, mätt som BNP, kombinerat med sämre villkor för pensionärer och försämrad välfärd för alla.²¹

► Pensionsoron är en tickande bomb med kraft att rita om den politiska kartan. Frågan är vilket parti som tar bollen. En ny undersökning visar att 65 procent av LO-medlemmarna är oroliga för att få en låg pension.²²

► S och V har enats om ett pensionsförslag som även MP stödjer. Reformen är ett rejält lyft för främst kvinnor som arbetat med låga löner, inte minst gäller det Kommunals medlemmar. För en halv miljon pensionärer handlar det om en tusenlapp mer i månaden. Fler än en miljon pensionärer kommer att beröras med en genomsnittlig höjning på 700 kronor i månaden. Men i skrivande stund är det oklart vad de borgerliga partierna och SD anser om förslaget.²³

► Sedan överenskommelsen om pensionerna 1994 sitter Moderaterna med i pensionsgruppen, som säger sig värna om pensionssystemet. Samtliga partier som ingår i gruppen, Socialdemokraterna, Moderaterna, Centerpartiet, Folkpartiet, Kristdemokraterna och Miljöpartiet, måste vara överens om varje förändring innan den kan bli verklighet. Så är det när det gäller en höjning av pensionsavgiften, den avgift som alla löntagare varje månad avsätter till pensionen. Moderaterna är ett av de partier som blockerar en höjning av pensionsavgiften. Frågan lyder: Varför vill inte Moderaterna höja pensionerna?²⁴

6. Privata sjukvårdsförsäkringar

Privata sjukvårdsförsäkringar skapar gräddfilen i vården. Idag är det möjligt att köpa sig förbi vårdköer. Partierna längst till höger har hårdast drivit fram systemet, men även Centerpartiet har stödjer det. Socialminister Lena Hallengren Hallengren (S) har nyligen annonserat om en mindre justering i rätt riktning. Men S har varit alltför passiv i frågan.

- ▶ Den förra utredningen om privata sjukvårdsförsäkringar (SOU 2021:80²⁵) hamnade snett. En hård kritiker var Ulrika Lorentzi, som deltog som LO:s expert i utredningen. Tillsammans med Mikael Sandlund från Svenska Läkaresällskapet skrev hon ett särskilt yttrande (se SOU 2021:80, sidorna 535–543²⁶). Lorentzi menar bland annat att en legitimering av skilda kötider för dem med respektive utan en vårdförsäkring "undergräver tilliten till den offentligt finansierade hälso- och sjukvården". Nu har socialminister Hallengren tillsatt en ny utredning²⁷ med syftet att förbjuda privata sjukförsäkringar inom den offentligt finansierade vården. Om en region sluter ett avtal med en privat vårdgivare ska det inte vara tillåtet för den vårdgivaren att ha ett parallellt kösystem för dem med privata försäkringar. Vidare ska privata vårdgivare inte få remittera patienter till offentligt finansierad vård om de inte själva har ett avtal med en region. Pudelns kärna handlar med andra ord inte om huruvida det ska vara möjligt att betala för privat vård och därmed få kortare vårdkö, utan om det ska vara möjligt att köpa kortare vårdkö av privata vårdgivare som samtidigt får skattepengar för att bedriva vård inom det offentliga systemet. Hallengrens

initiativ är steg i rätt riktning, men det finns de som inte är lika glada. Hit hör både privata vårdgivare och de bolag som säljer privata sjukförsäkringar. Det går att tjäna pengar på att erbjuda kortare kötider och bolagen räknar med att marknaden ska expandera.

- ▶ I SR:s Studio Ett²⁸ har centerpartisten Anders W Jonsson gått till angrepp på den nya utredningen och förnekat att det går att köpa sig till kortare köer genom privata vårdförsäkringar.²⁹ Retoriken ingår i ett tydligt mönster. Även försäkringsbolagen är numera noga med att hävda att försäkringarna ger "snabb" vård, men undviker för det mesta att skriva att vården blir "snabbare" än den offentliga. Men poängen med hela marknadsföringen går ut på att lova snabbare vård än det offentliga systemet. Döm själv utifrån följande axplock av försäkringsbolagens reklam för vårdförsäkringar:

– Försäkringsbolaget If: "Vår sjukförsäkring garanterar att den vård och behandling du behöver påbörjas inom 14 arbetsdagar."

– Länsförsäkringar: "Du slipper vänta och får direkt tillgång till specialistvård."

– Försäkringsbolaget Bliwa: Sjukvårdsförsäkringen garanterar "specialistvård inom sju dagar" och "operation inom 14 dagar".

– Svensk Försäkring utlovar snabbare vård "än i de avtal som regioner avtalar med de privata vårdgivarna". Där gäller nämligen vårdgarantin "inom 90 dagar", medan de privata lösningarna innebär "kortare väntetider".

– Folksam hävdar att deras vårdförsäkring ger ”snabb tillgång” till ett ”rikstäckande privat vårdgivarnätverk utan långa väntetider”.

– Och försäkringsbolaget Gjensidige vårdförsäkring garanterar ”specialistbesök inom 8 dagar” och ”operation på privatsjukhus inom 18 dagar”.

► Det intressanta är att denna så kallade jobbpolitik aldrig har ett slut. Även om skatterna sänks radikalt bör skatterna sänkas ytterligare. Det förstärker ju ännu mer det berömda incitamentet som ska få människor att jobba. Och även om det ekonomiska stödet till arbetslösa och sjukskrivna skärs i strimlor går det att hacka sönder systemen ännu mer, även det förstärker det önskvärda incitamentet.

7. Fortsatta jobbskatteavdrag

M och KD vill genomföra ytterligare jobbskatteavdrag. Det kommer ytterligare att öka de ekonomiska klyftorna i Sverige, men det finns också fler argument att använda för att kritisera M:s och KD:s hållning.

► Moderaternas retoriska formel ser ut så här: Lägre ersättning till arbetslösa skapar starkare incitament för att börja arbeta. Lägre ersättning vid sjukdom skapar incitament för att bli frisk och snabbare börja jobba igen. Låt oss anta att dessa incitament existerar, trots att många förnekar det och den tidigare refererade IFAU-undersökningen talar emot. Då återstår samma fråga, hur starka är dessa drivkrafter? Även den frågan är avgörande. För nedskärningarna har ett högt socialt pris. Det handlar om arbetslösa som får ett minimalt stöd eller inte ens kvalificerar sig till a-kassan. Det handlar om sjukskrivna som blir av med sjukpenningen efter 180 dagar och tvingas leva på försörjningsstöd och det handlar om dem som ska överleva på en minimal sjukersättning. En politik som leder till att människor trycks ner i misär.

► Den moderata synen på skatter har länge varit densamma, men sättet att argumentera har förändrats. I början av 2000-talet krävde Bo Lundgren att skatterna skulle sänkas med 100 miljarder.³⁰ Men hans förslag gick inte hem i opinionen. Människor oroade sig för att välfärden skulle ta skada. Med de Nya Moderaterna ändrades motiveringarna. Partiet började hävda att skatter skadar ekonomins funktion och att skattesänkningar därför alltid får positiva effekter.

► Det empiriska stödet för att Moderaternas jobbskatteavdrag skapar jobb är svagt. Det finns ingen evidens för ett sådant påstående. I Sverige till exempel finns bara en enda empirisk studie som undersökt hur sysselsättningen påverkats av jobbskatteavdragen. Den gjordes av forskaren Lisa Laun på personer över 65 år som arbetar och visar endast på små effekter som inte kan skiljas från effekterna av den lägre arbetsgivaravgiften för samma grupp.³¹ Min poäng är inte att skattesänkningar inte har några effekter överhuvudtaget, men storleken på effekterna ska bedömas och vägas mot annat. Vem som helst kan skapa effekter om man får använda 100 miljarder.”³²

- ▶ Den som ändå tvivlar på att denna föreställningsvärld präglar Moderaterna rekommenderas att läsa partiets budgetmotioner för 2021 och 2022.³³ Det mest slående är den naiva tron på jobbskatteavdrag som den gyllene vägen för att skapa fler jobb. Detta trots att de tidigare jobbskatteavdragen inte skapat ökad sysselsättning. Moderaterna satsar också mindre än regeringen på det ekonomiska stödet till kommuner och regioner. Detta i kombination med förbud för kommuner att höja skatter och att många moderatledda kommuner tvärtom vill sänka de kommunala skatterna gör att slutresultatet blir mindre pengar till välfärden.

8. Högerens skattepolitik i vidare bemärkelse

Högerens skattepolitik kan beskrivas bredare – och inte enbart utifrån förslaget om jobbskatteavdraget. Det ger en tydlig bild av en regressiv omfördelningspolitik. De med högs inkomster ska få mer kvar i plånboken. Arbetslösa och sjuka ska få mindre.

- ▶ I konkreta termer innebär M:s budgetförslag för 2021 och för 2022 detta:

- Moderaterna vill satsa 24 miljarder kronor på ett nytt jobbskatteavdrag.
- Moderaterna säger nej till att förlänga de höjningar av nivåerna i a-kassan som införts under coronapandemin.
- Moderaterna vill återinföra en bortre tidsgräns i sjukförsäkringen.
- Moderaterna vill även införa en tidsgräns för aktivitetsstöd

(till arbetssökande som deltar i utbildningar). Efter två år ska ersättningen inte vara högre än nivån i försörjningsstödet.

- Moderaterna vill även skärpa reglerna för försörjningsstöd med mera och införa ett bidragstak.
- Moderaterna vill skära ner nästan 10 miljarder kronor på arbetsmarknadspolitiken.
- Moderaterna vill visserligen höja det generella statsbidraget till kommunerna, men samtidigt dra ner på flera riktade statsbidrag, däribland stödet för att minska segregation, stödet vid flyktingmottagande, stödet för introduktionsjobb, stödet för likvärdiga resultat i skolan och stödet vid energieffektivisering. Partiet vill vidare införa ett kommunalt "skattehöjarstopp" för perioden 2021–2023. Dessutom kommer förslaget om neddragningar av a-kassan och sjukförsäkringen innebära att fler blir beroende av försörjningsstöd. Även det ökar de kommunala utgifterna. Totalt sett innebär den moderata politiken att det blir mindre pengar kvar för kommunal välfärd.
- ▶ Moderaternas budgetförslag innehåller också många andra förslag som är värda att observera (några behandlas särskilt i senare avsnitt, däribland ekonomisk politik som påverkar klimatet):
 - Moderaterna vill avveckla investeringsstöden för hyresrätter och studentbostäder. Det kommer att ytterligare gynna de som äger bostadsrätter och hus på hyresgästernas bekostnad.

- Moderaterna vill göra stora nedskärningar på folkbildningen.
- Moderaterna vill sänka biståndet till 0,7 procent av BNI. Den första nedskärningen, för 2021, skulle bli på 15,7 miljarder kronor.
- ▶ Ja, Moderaterna ville satsa mer på rättsväsendet än regeringen. Det är en fråga som Moderaterna profilerar sig på. Men också regeringen gör stora satsningar, så skillnaden kanske inte är så stor som många tror. Totalt sett är Moderaternas anslag tre procentenheter högre än regeringens (se Moderaternas budgetförslag 2021, sid 109).
- ▶ SD vill också driva igenom stora nedskärningar av de offentliga anslagen till kulturen. När SD:s talesperson i kulturfrågor, Aron Emilsson, intervjuas i Timbros tidning Smedjan i mars 2018 svarar han att SD vill dra ner det statliga stödet till kulturen med en halv miljard kronor. Det som han särskilt vill dra ner är "direkta subventioner och stöd till samtidskonsten och det fria kulturlivet". Han förklarar att han i och för sig gärna ser ett fritt kulturliv, men att det måste hitta egen finansiering och inte stödjäs av staten. Sedan vill Emilsson också dra ner på det offentliga stödet föreningar och trossamfund som, enligt Emilsson, vilar på etnisk grund. Det är ett tema som känns igen.³⁴

9. SD:s ekonomiska politik

SD:s budgetförslag i riksdagen kännetecknas inte minst av angrepp på kultur och folkbildning.

- ▶ I oktober 2020 presenterade SD sin budget för 2021. I den preciseras ytterligare neddragningar inom kulturen. SD vill bland annat spara 16 miljoner på scenkonsten och ytterligare 16 miljoner på teatern, dansen och musiken. Inom området tidskrifter och litteratur vill man dra in 30 miljoner och från bildkonsten 6 miljoner. Stödet till statliga museer dras ner med 94 miljoner och stödet till filmen med 100 miljoner. SD vill också minska det särskilda stödet till konstnärer som drabbats av pandemin med 133 miljoner. Allra störst är emellertid neddragningen av folkbildningen, där SD vill spara 1 miljard. (Siffrorna är i princip desamma i SD:s budget för 2022.)
- ▶ SD vill avveckla det så kallade bonus-malus-systemet som innebär en bonus till den som köper bil med låg klimatpåverkan och en förhöjd fordonsskatt för den som köper bensin- och dieseldrivna bilar som ger mycket skadliga utsläpp.

10. SD har Sveriges sämsta miljö- och klimatpolitik.

Naturskyddsföreningen visar i granskningar att SD har den sämsta miljö- och klimatpolitiken bland riksdagspartierna.

- ▶ Naturskyddsföreningens anser att SD är det riksdagsparti som har i särklass sämst miljö- och klimatpolitik. Bedömningar stämmer någorlunda överens med hur mycket partierna satsar på miljö och klimat i budgeten för 2021 och 2022. Även där utmärker SD sig som det minst ambitiösa partiet. Partiet föreslår stora neddragningar:

- ▶ SD vill avveckla det så kallade bonus-malus-systemet som innebär en bonus till den som köper bil med låg klimatpåverkan och en förhöjd fordonsskatt för den som köper bensin- och dieseldrivna bilar som ger mycket skadliga utsläpp.

- SD vill också slopa det så kallade Klimatklivet, en satsning som sköts av Naturvårdsverket och som innebär att pengar delas ut till lokala klimatsatsningar, däribland till batterifabriken Northvolt i Skellefteå.
- ▶ SD brukar motivera sin klimatpolitik med att de fokuserar på de billigaste åtgärderna. I stället för att minska de inhemska utsläppen vill partiet att Sverige ska stödja klimatåtgärder i andra länder. På sådana åtgärder vill SD satsa 500–700 miljoner kronor per år. SD argumenterar dessutom för att Sverige ska räkna av den årliga koldioxidinlagringen i landskapet på cirka 40 miljoner ton koldioxid vid utsläppsredovisningen. I ett slag skulle det minska de svenska utsläppen från 50 till 10 miljoner ton per år. Men det skulle förstås bara vara en minskning på papperet.

11. M:s och KD:s miljö- och klimatpolitik – och i jämförelse med SD:s politik på området.

Men även KD:s miljö- och klimatpolitik kan med fog kritiseras. Det är också intressant att granska vilken politik som en M-KD-regering med stöd av SD skulle bedriva på miljöområdet.

- ▶ Moderaternas miljöbudget är mer svårgenomtränglig. Jämfört med regeringen vill partiet till och med öka anslagen till för allmän miljö- och naturvård. Men detta ger inte hela bilden. Partiet gör stora neddragningar på andra områden. Totalt sett skulle satsningarna på miljön minska. Partiet vill också ta bort flera miljöskatter.
- ▶ Både Moderaterna och SD ger med ena handen och tar med den andra. Båda partierna vill öka anslagen till internationella klimatinvesteringar, men också dra ner på biståndet, vilket betyder mindre pengar för klimatbistånd. Båda partierna vill slopa Klimatklivet, som bland annat innebär stöd för laddstationer, men anslår pengar för att bygga ut laddinfrastrukturen under andra poster.
- ▶ KD skär en miljard på anslagen till miljö- och naturvård i budgeten 2021/2022. KD vill även minska satsningarna på gröna naturnära jobb och satsningarna på bredband. Även KD vill slopa Klimatklivet och ta bort, sänka eller pausa en rad miljöskatter, däribland skatten på avfallsförbränning, skatt på diesel i jordbruket och flygskatten.
- ▶ I flera miljö- och klimatfrågor tycker M, KD och SD olika saker. SD vill avskaffa den så kallade klimatbilsbonusen på 60 000–70 000 kronor som betalas ut till den som köper en elbil eller laddhybrid. Moderaterna och KD vill tvärtom utvidga bonusen. De tre partierna är också oense om den så kallade reduktionsplikten, som tvingar drivmedelsbolagen att efterhand blanda in allt högre andel biodrivmedel i bensin och diesel. Moderaterna och KD gillar systemet och vill att det även ska omfatta flygbränsle. SD vill tvärtom försvaga det. Flygskatten, som tas ut för varje flygpassagerare, högre ju längre man flyger, ville tidigare alla tre partierna slopa. I budgetförslaget för 2021 kräver Moderaterna och KD i stället att skatten ”pausas”, medan SD fortsatt vill slopa den. På infrastrukturområdet – vägar och järnvägar – vill KD 2021 satsa en halv miljard mindre än

regeringen, medan SD tvärtom vill öka budgeten med 18 miljarder kronor, pengar som framför allt ska användas för investeringar i järnvägsnätet.

- ▶ I andra miljö- och klimatfrågor är M, KD och SD eniga. Det mest klockrena exemplet är samsynen om att göra radikala nedskärningar inom naturvården. Under rådande mandatperiod har samtliga tre partier krävt kraftigt minskade anslag för att bilda och förvalta naturreservat och biotopskyddsområden. De ansvariga myndigheterna – Skogsstyrelsen och Naturvårdsverket – skulle krympas och avlövas.
- ▶ På energisidan förespråkar M, KD och SD någon form av satsning på kärnkraft. Moderaterna och KD har, något otydligt, efterlyst en statlig "färdplan" kring nya kärnkraftsreaktorer. SD har under hela perioden krävt en ny öronmärkt budgetpost på 150 miljoner kronor per år för forskning kring den så kallade fjärde generationens (små) kärnkraftverk. M-KD-SD har krävt att bidragen för att installera solceller och energilagring slopas eller bantas kraftigt. Alla tre partierna vill slopa stödet till kommunala energirådgivare. Det tidigare nämna Klimatklivet vill samtliga tre partier avskaffa. De tre partierna är också kritiska till nuvarande fordonsbeskattning, som särskilt för nya bilar är starkt kopplad till bilarnas certifierade koldioxidutsläpp. Hur skatten i stället ska se ut finns det däremot ingen enighet om, men kopplingen till klimatpåverkan vill man försvaga.³⁵

12. Högerens attacker mot public service

Såväl M, som KD och SD vill kraftigt skära ner public service. På en punkt skiljer sig emellertid de tre partierna åt. Medan M och KD motiverar sin hållning med att public service enbart ska ägna sig åt sitt kärnuppdrag så menar SD att nedskärningen måste till eftersom public service representerar det "vänster-liberala" etablissemanget. När SD ger stöd för detta hämtar partiet sina argument från olika studier som publicerats av kretsen kring svenskt näringsliv.

- ▶ SD har under de senaste landsdagarna varit klivet i synen på public service. En falang vill helt avskaffa public service. En annan vill kraftigt skära ner på public service.
- ▶ Under SD:s landsdagar 2019 exploderade debatten om public service. Några av de mest hätska inläggen under debatten får stor spridning. SD-ombudet Christian Lindefjärd från Stockholm hoppas att partiets politik ska göra de anställda på SVT arbetslösa. Han vill se ett "lämmeltåg från Oxenstiernsgatan (red: där både SVT och Sveriges Radio ligger) till Arbetsförmedlingen".³⁶
- ▶ Ombudet Christopher Larsson från Karlskoga ser, vid SD:s landsdagar 2019, fram emot att SD efter nästa val ska få besätta posten som kulturminister: "Då kommer vi att gå fram med storsläggan och rensa bort möget som i dag hjärntvättar våra barn."³⁷
- ▶ Ännu mer bryskt uttrycker sig Finn Lundström från Ungsvenskarna (också vid landsdagarna 2019). Han vill skrota public service, "riva byggnaderna och salta jorden därunder".³⁸

- ▶ Argumenten inom SD för att skrota eller skära ner public service kan delas in i olika kategorier. Det vanligaste var anklagelser om att public service och SVT i synnerhet "driver propaganda", "befinner sig i en rödgrön bubbla", "har en vänsterliberal slagsida", "står för en totalvänstervridning" och har "förvandlats till ett propagandainstitut".³⁹ Ett liknande argument hade också tidigare framförts av Jimmie Åkesson som krävt att P3 skulle läggas ner eftersom kanalen består av "politisk vänsterliberal smörja".⁴⁰ Argumentet visar att SD inte bara vill krympa public service, utan också ändra public services inriktning. Det näst vanligaste argumentet går ut på att offentligt finansierad public service slår undan benen för kommersiella aktörer: "Det är inte försvarbart att konkurrera ut privat media med hjälp av skattemedel", "public service hotar privata medier", "public service ska ägna sig åt opartisk samhällsinformation och inte konkurrera med privata medieföretags innehåll".⁴¹ Detta resonemang liknar Moderaternas syn. Public service ska skäras ner för att skapa mer utrymme åt privata radio- och tv-kanaler. Det tredje argumentet handlar om att människor ska få bestämma själva över vilket medieutbud som de betalar för: "Köper jag en pizza kan jag själv bestämma vad jag vill ha, men det gäller inte SVT:s innehåll", "staten tvingar dig att betala för något som du inte vill lyssna på" och "vi är vuxna nog att bestämma själva, det ska inte pappa staten göra". Även detta argument ligger nära en moderat och nyliberal världsbild där valfriheten antas öka i takt med att statens domäner krymper.
- ▶ SD:s landsdagar 2019 beslutade att det bör tillsättas ett vetenskapligt råd som ska få till uppgift "att kontrollera anmälda programs och reportages saktighet" (citat från riksdagsmotion 2020/21:803⁴²). Vad exakt skulle ett sådant vetenskapsråd göra? Hur skulle de gå till väga för att bedöma saktigheten? En tolkning är att de skulle bedöma om de påståenden som förs fram i media är sanna. Men det verkar knappast vara det som SD:s talesperson i kulturfrågor, Aron Emilsson, och SD är ute efter. Kritiken handlar inte om att public services innehåll är osant, snarare att det skulle vara partiskt och ensidigt. En sådan ensidighet kan i SD:s ögon handla om vilka ämnen som tas upp eller för att använda en journalistisk term, vilken vinkel olika inslag ska ha. Det kan också handla om vilka personer som bjuds in till tv-sofforna och vilka som får komma till tals i public services inslag. Men utifrån vilka kriterier ska ett vetenskapligt råd bedöma denna typ av påstådd "partiskhet"? Det är uppenbart att SD inte är nöjda med dagens granskningsnämnd. På vilket sätt skulle det vetenskapliga rådets granskning skilja sig från den som finns i dag? Och vilka sanktioner skulle rådet kunna besluta om? SD vill se en långtgående förändring av kontrollen över public service, men preciserar inte svaren på några av dessa frågor.
- ▶ Ett av de ombud som på SD:s landsdagar 2019 utvecklar denna argumentation är Martin Kirchberg. Han anklagar public service för att vara ensidigt och partiskt i rapporteringen om miljöhoten. Han menar att enbart personer som tillhör "klimatkyrkan" får utrymme i public service, det vill säga att de som tvivlar på att

klimateffekten inte får något utrymme. Men menar Emilsson och Kirchberg att alla olika hållningar ska få samma utrymme i rapporteringen? Bör det inte ske en journalistisk bedömning av om uppfattningarna är rimliga? I annat fall kan media komma att sprida vidare uppfattning som inte har någon saklig grund, som att det skulle ha förekommit ett omfattande valfusk i det senaste amerikanska presidentvalet.

- ▶ Det kanske mest slående med SD-debatten om public service är vad som inte nämns. Inte ett enda inlägg på SD:s landsdagar handlade om maktkoncentrationen inom den privata mediesfären, inte ett enda kritiserade heller innehållet i privatägda radio- och tv-kanaler. En outtalad premiss var snarare att privatägda medier är att föredra framför offentliga. Ett återkommande argument var också just att offentliga medier på ett otillbörligt sätt konkurrerar ut de privata. Många av debattörerna hade med andra ord en stark tro på att den fria marknaden ska skapa en bra medietäckning, även på glesbygden. Detta visar återigen hur närmandet till Moderaterna gjort om SD till en säregen hybrid av högerradikal nationalism och nyliberalism.
- ▶ Återkommande använder SD två rapporter som bevis för att public service blivit "vänster-liberalt". Den ena är utgiven av Timbro och den andra av Näringslivets medieinstitut Timbrorapporten heter "Sakligheten i SVT och SR" (2016)⁴³. Den citerades flitigt vid bland annat SD:s landsdagar 2019. I Aron Emilssons och Angelika Bengtssons debattartikel i Aftonbladet den 29 februari 2020 lyder rubriken "Public service har en slagsida åt vänster".⁴⁴ Denna gör ett försök att

bevisa tesen genom en hänvisning till en annan rapport, "Public service en bastion för vänsterliberaler?" (2019)⁴⁵, utgiven av Näringslivets medieinstitut, ett bolag som finansieras av Stiftelsen Fritt Näringsliv⁴⁶, det vill säga samma stiftelse som bland annat finansierar tankesmedjan Timbro.

- ▶ SD har fortsatt att motionera i riksdagen om public service. Några av dessa motioner behandlas i år (2022). Däribland vill SD tillsätta en "större utredning" om SVT, SR och UR. SD kräver också att forskare ska kallas in för att granska programutbudet. Så här skrev nyligen Jan Scherman om SD:s politik: "SD vill att public service i framtiden inte ska lägga 'betydande medel på innehåll som kan tillgodoses av kommersiella aktörer.' Hur långtgående nedskärningen ska vara är oklart. Gäller den alla program eller bara vissa? Oavsett vilket, är det SD som ska bestämma vilka? Också oklart."
- ▶ Med formuleringar som "många upplever" och "allt fler kritiska röster" anser sig SD leda i bevis att utbudet i public service är osakligt, partiskt och vänstervridet. Även här fördjupas de ovederhäftiga påståendena genom att det i partimotionen påstås att en del av Sveriges problem "hade kunnat lindras, eller undvikas om medborgarna fått full insikt och förståelse i vad vissa politiska förslag skulle komma att få för konsekvenser." Menar motionsförfattarna att om Rapport och Aktuellt beskrivit invandringen så som SD gjort i decennier, så hade utvecklingen blivit bättre?⁴⁷
- ▶ Jan Scherman har också nyligen granskat Moderaternas syn på public service: "I juni förra året presenterade

partiet ett helt nytt mediepolitiskt handlingsprogram, som gick mycket längre än SD:s långa lista på åtgärder för att styra och kontrollera public service. I M:s nya partimotion behåller man den tätpositionen, men har lagt ner kravet på att staten skulle tillsätta revisorer med placering ute på respektive programbolag. Måhända tyckte partiet att ett slags statliga överrockar på redaktionsgolven var för uppenbar politisk styrning av journalistiken. Men bara det faktum att man noggrant tänkt tanken och satt den på pränt i ett politiskt handlingsprogram, säger något om inställningen till frågan om mediernas oberoende. Försätligt upprepar nu Moderaterna att uppdraget för SVT och SR ska 'definieras tydligare'. Läsart? Bredden ska smalna. Mångfalden minska. Varje år ska public service-skatten ses över i syfte att sänka den. Moderaterna upprepar sitt krav att UR bör läggas ner. Hela processen när beslut om nya sändningstillstånd ska tas, måste ses över enligt Moderaterna. 'Det har brutit tidigare', står det i M-motionen utan närmare konkretisering."⁴⁸

13. SD är inte konservativt utan högerradikalt

- ▶ Är SD verkligen ett konservativt parti? Konservatism brukar gå ut på att man vill lappa och laga och ändra så lite som möjligt. SD vill snarare genomföra många och radikala förändringar. Partiet drömmer sig tillbaka till ett "gyllene förflutet" då Sverige var Sverige. Riksdagsmotion 2020/21:601⁴⁹ är skriven av Josef Fransson (SD). Titeln på motionen är "Åtgärder mot institutionaliserad

korruption". Motionen innehåller en rad förslag om hur Sverige bör förändras. Däribland följande:

- Ta bort presstödet.
- Avskaffa stödet till genusforskning.
- Sänk anslagen till universitet och högskolor där antivetenskapliga ideologier ges näring.
- Lägg ner Jämställdhetsmyndigheten (JÄMO).
- Lägg ner Brottsförebyggande rådet (BRÅ).
- Lägg ner Sida.
- Minimera Sveriges engagemang i FN.
- Förbjud offentligt ekonomiskt stöd till ideella föreningar som producerar ideologi.
- Frånta fackförbund rätten att administrera a-kassan.

14. Högerens förslag om att skrota offentlig välfärd för personer som inte är svenska medborgare.

En kärna i det som höger i allmänhet och SD i synnerhet kallar för integrationspolitik går ut på att ta bort välfärd för personer som lever i Sverige men som inte är svenska medborgare eller medborgare i ett annat EU-land. Konsekvenserna skulle bli motsatsen till integration, det vill säga ett utökat utanförskap. (En oklarhet är också vad SD och M anser om

dessa förslag nu när det kommer flyktingar från Ukraina. Ska de också ställas utanför välfärden? Eller ska ukrainare särskiljas från andra invandrare från icke-EU-länder?)

- ▶ Under våren 2021 tog SD ytterligare ett steg för att begränsa möjligheten till ersättningar från socialförsäkrings-systemet för personer med enbart uppehållstillstånd. Förslaget innebär att endast personer som är svenska medborgare eller medborgare i ett annat EU/ESS-land ska ha rätt till barnbidrag, bostadsbidrag, efterlevandestöd, föräldrapenning på grundnivå, äldreförsörjningsstöd, bostadstillägg för pensionärer, garantipension samt garantiersättning i sjuk- och aktivitetsersättning.⁵⁰ Udden i förslaget är med andra ord riktat mot personer härrörande utanför Europa. En konsekvens skulle bli att omkring 100 000 barn skulle förlora rätten till barnbidrag.⁵¹ Åkesson motiverar reformpaketet med att det är en del av partiets "kravbaserade integrationspolitik".⁵²
- ▶ Även Moderaterna har hängt på SD:s idé om att begränsa välfärden för personer som lever i Sverige och inte är svenska medborgare eller medborgare i annat EU-land. Moderaterna hänger åtminstone delvis på. Partiets Maria Malmer Stenergard menar att "inriktningen är bra", men säger att det i första hand är reglerna för flerbarnstillägget som bör ändras.⁵³

15. Få ner arbetslösheten

En av valrörelsens stora frågor borde vara att få ner arbetslösheten, särskilt med tanke på att andelen långtidsarbetslösa har ökat som andel av alla arbetslösa. Idag

är hälften av alla arbetslösa långtidsarbetslösa – och nu väntar nya utmaningar med att få flyktingar från Ukraina i arbete.

- ▶ Att pressa ner arbetslösheten har en central betydelse för landets ekonomi, den gemensamma välfärden, människors personliga utveckling och integrationen. Det är också en väsentlig faktor för att mota gängkriminalitet. Arbete minskar risken för att hamna i brottslighet och arbete är avgörande för att personer som tidigare straffats inte ska återfalla i kriminalitet.
- ▶ Det kostar mycket pengar att förmedla jobb till långtidsarbetslösa, men det är ännu dyrare att låta långtidsarbetslösheten bita sig fast. Det skapar enorma samhällsliga kostnader och bidrar till att tiotusentals individer fastnar i utanförskap och låga inkomster. Hur prioriteringarna ska ses ut är inte enbart en intern fråga för Arbetsförmedlingen utan också en politisk fråga. Regeringen bör ge Arbetsförmedlingen resurser för att stärka åtgärderna riktade till långtidsarbetslösa. Regeringen bör också betona att det arbetet får bedrivas av Arbetsförmedlingen i egen regi.
- ▶ Allt detta är välkända argument för arbetarrörelsen, men en minst lika viktig skiljelinje mellan höger och vänster handlar om hur arbetslösheten ska tryckas tillbaka. För arbetarrörelsen borde två verktyg vara avgörande. Det första handlar om att stimulera ekonomin genom offentliga satsningar, både i form av nyinvesteringar och investeringar i underhåll och reparationer. Däribland behövs stora satsningar på klimatvänliga

energislåg, bostäder, järnväg och skola. För att klara detta behövs en expansiv ekonomisk politik.⁵⁴

- ▶ Det andra verktyget går ut på att stärka de arbetslösas position på arbetsmarknaden. För det krävs en aktiv arbetsmarknadspolitik, utbildning och ett visst mått av subventionerade anställningar. En stor utmaning är att en successivt större andel av de arbetslösa befinner sig långt från arbetsmarknaden. Allt fler är kortutbildade, utrikesfödda och personer med funktionsnedsättningar. Utan kraftfulla åtgärder för att nå de mest utsatta grupperna kommer det att bli svårt att få ner arbetslösheten. Allt detta har blivit ännu viktigare i och med flyktingvågen från Ukraina. (Mer utförliga resonemang om allt detta finns i Stefan Carléns och Christer Perssons bok *Sysselsättningskoden* (2021).⁵⁵
- ▶ Arbetslösheten har blivit alltmer tudelad. Hälften av de cirka 370 000 (mars 2022) arbetslösa är långtidsarbetslösa. Av dem har cirka 100 000 varit arbetslösa i över två år. Förhållandet blyxtbelyser att det behövs olika typer av insatser. Personer som nyligen blivit arbetslösa behöver ett slags stöd, de som står långt från arbetsmarknaden ett annat. Den höga andelen långtidsarbetslösa tyder på att det behövs stora satsningar på utbildning, praktik och kompetensutveckling riktade till långtidsarbetslösa. Det kommer att kosta, men det blir ännu dyrare att inte göra den satsningen.⁵⁶
- ▶ Numera vet vi en hel del om hur det bästa stödet till långtidsarbetslösa bör utformas. Flera studier både i Sverige och omvärlden visar att det avgörande är att insatserna är intensiva, personaltäta och långsiktiga. Ett konkret projekt i denna anda har också bedrivits på 16 orter i Sverige för att lotsa långtidsarbetslösa och utrikesfödda kvinnor ut i arbetslivet. Tre typer av insatser har kombinerats: en kartläggning av kvinnornas kunskaper för att sätta upp konkreta mål om framtida arbeten, undervisning i svenska och praktik på arbetsplatser i nära samverkan med kommuner och företag. Försöket blev framgångsrikt. Andelen som fick arbete eller fortsatte med studier var 30 procent högre jämfört med andra traditionella insatser från Arbetsförmedlingen. Det kan tyckas självklart att Arbetsförmedlingen borde ha behållit och utvecklat verksamheten på de kontor som ingick i försöket. Då hade det varit möjligt att tillvarata och finslipa kunskaperna. Men i stället har projektet avslutats. Detta fick analyschefen Annika Sundén att lämna sitt jobb.⁵⁷
- ▶ Nedläggningen av det framgångsrika projektet vid Arbetsförmedlingen ledde till att Annika Sundén sade upp sig från Arbetsförmedlingen. Hon menar att privatiserade åtgärder för att få ner långtidsarbetslösheten inte fungerar. Så här motiverar hon sin hållning: "För det första handlar det om att använda en specifik arbetsmetod och en tanke med privata aktörer är att de ska få välja sina metoder själva. För det andra är det svårt att designa en ersättningsmodell som fungerar för långtidsarbetslösa där det krävs flera insatser för att komma i arbete eller utbildning. Sådan verksamhet lämpar sig bättre för att bedrivas i Arbetsförmedlingens regi."⁵⁸

- ▶ Även IFAU, ett statligt institut som utvärderar åtgärder på arbetsmarknaden, visar i en aktuell studie att långtidsarbetslösa som erbjuds Kundval rusta och matcha har "låga jobbchanser". Även den studien talar för att det behövs andra åtgärder för dem som står långt från arbetsmarknaden.⁵⁹

16. Högerens recept för att få ner arbetslösheten

(se även avsnittet om jobbskatteavdrag ovan)

M, KD och SD vill underminera den aktiva arbetsmarknadspolitiken. Deras recept för att minska arbetslösheten är att skapa starkare "incitament" för att arbeta. Det handlar i klartext om fler låglönejobb och lägre ersättningar vid arbetslöshet och sjukdom. Det ska i ett slag få ner arbetslösheten. (Även L och C är för övrigt till stor del inne på samma tankegångar.)

- ▶ För höger är kungstanken att arbetslösheten ska pressas ner genom fler låglönejobb, en urholkad arbetsrätt och svagare fackföreningar. Förebilder är ofta den amerikanska arbetsmarknaden och de tyska så kallade minijobben där maxersättningen är 450 euro i månaden.
- ▶ Mot denna högerlinje finns två centrala invändningar:
 - Det empiriska stödet för att fler låglönejobb minskar arbetslösheten är svagt. I OECD:s medlemsländer finns ingen korrelation mellan lägre arbetslöshet och stora ekonomiska klyftor. Tvärtom har många länder kunnat uppvisa både en hög grad av jämlikhet och en låg arbetslöshet, som Sverige

under en lång tid. Flera skäl talar för att ökade klyftor tvärtom kan spå på arbetslösheten. Lägre löner bidrar till att minska hushållens inkomster och håller tillbaka konsumtionen, något som skapar arbetslöshet. Särskilt kraftfull blir den effekten om de som redan har det skralt ekonomiskt får det ännu sämre. Denna grupp använder nämligen en stor del av sina pengar till konsumtion och inte till sparande. En växande låglönesektor minskar också omvandlingstrycket i ekonomin, vilket på sikt kan få arbetslösheten att bita sig fast.

- Högerens recept innebär att de ekonomiska klyftorna ökar dramatiskt. Det skulle leda till att färre kan försörja sig på sitt arbete. Fler jobb skulle också bli osäkra och stressiga. Resultatet skulle bli vidgade klyftor i hälsa och medellivslängd. Samtidigt skulle de välmående få behålla mer pengar efter skattesänkningar. Det är knappast en slump att höger driver en politik som skulle öka de sociala klyftorna, men själva aldrig reflekterar över detta, utan enbart motiverar politiken med att den behövs för att få bort "stelheter" på arbetsmarknaden.

17. M och KD skulle styra synen på socialförsäkringarna vid ett högerstyre

M och KD vill skära i a-kassa och sjukförsäkring (M ännu mer än KD). Men starka argument talar för att SD kommer att böja sig för M och KD om de tre partierna tillsammans skulle komma att ta över makten efter valet den 11 september 2022 (och där det troligaste är att SD skulle bli ett stödparti).

- ▶ För det första röstade SD både 2014 och 2018 för borgerliga budgetar i riksdagen och gav därmed upp sina krav på förbättringar av socialförsäkringarna. Åkesson hävdar visserligen att Moderaterna skulle ha drivit igenom större försvagningar av a-kassan 2018 om de inte hade varit tvungna att ta stöd av SD. Men den saken går inte att bevisa. Några förhandlingar mellan de två partierna förekom inte. En sak är också klar. Genom att rösta på alliansens budgetar har SD bidragit till att försvaga det sociala skyddet. Det viktigaste för SD är migration, integration (= att dra in välfärd för utrikes medborgare) och att få bort inflytandet från det ”vänster-liberala etablissemanget inom kultur och bildning. Däremot är synen på socialförsäkringar och skatter varit mindre viktiga för SD, medan det är kärnfrågor för framför allt M och till viss del för KD.
- ▶ För det andra visar erfarenheterna från andra länder att höger-radikala partier använder talet om stärkta socialförsäkringar för att locka till sig röster, men att frågorna väger lätt när partierna får möjlighet att påverka. Så var det med Sannfinländarna. I opposition drev partiet att det sociala skyddet skulle stärkas. När de senare kom att ingå i en borgerlig regering var de kraven som bortblåsta. Då skulle socialförsäkringarna i stället stramas åt.
- ▶ För det tredje har Åkesson vid flera tillfällen redogjort för vad som är viktigast för SD vid förhandlingar med M och KD (och möjligen L). Det han betonar är inte förbättringar av socialförsäkringarna, utan migration och en kravfylld integrationspolitik (det vill säga indragna bidrag för dem som inte medborgare i Sverige eller annat EU/

EES-land). Dessa frågor står i centrum för SD. För att få igenom ytterligare åtstramningar av migrations- och integrationspolitiken skulle SD förmodligen kunna sälja vad som helst.

18. Urholkning av fackliga rättigheter

Ett av många exempel där denna syn varit vägledande gäller arbetsmiljöarbetet. I dag har de fackliga organisationerna rätt att utse skyddsombud både på lokal och regional nivå. Dessa har i sin tur rätt att använda en del av arbetstiden för skyddsarbete. De regionala skyddsombudens roll är framför allt att stödja det lokala arbetsmiljöarbetet. I en riksdagsmotion 2019/2020,⁶⁰ undertecknad av bland andra Magnus Persson (SD), föreslås att de regionala skyddsombuden ska avskaffas och ersättas med oberoende arbetsmiljörådgivare underställda Arbetsmiljöverket. Totalt handlar det om 8 000 fackliga skyddsombud som skulle försvinna.⁶¹ Förslaget motiveras med att LO blivit alltför ”politiserat”. Med SD:s förslag skulle mer resurser kunna läggas på arbetsmiljöarbete i stället för på de fackliga organisationernas ”politiska agenda”, det skulle i sin tur ”minska konfliktytorna”.

19. Moderaternas vallöfte om ännu ett jobbskatteavdrag

Ett av Moderaternas stora vallöften är ett nytt jobbskatteavdrag. Det ska kosta statskassan 24 miljarder kronor och finansieras genom nedskärningar av a-kassan och sjukförsäkringen. Förändringen skulle ytterligare öka klassklyftorna i Sverige. En av orsakerna till att ojämlikheten ökat i Sverige under de

senaste decennierna är att personer som inte får in inkomst från arbete har fått det relativt sämre jämfört med övriga grupper i samhället. Det handlar om arbetslösa, sjukskrivna och pensionärer. Nu vill Moderaterna ytterligare försämma för arbetslösa och sjukskrivna. Nedskärningen skulle inte bara slå mot dessa grupper utan också mot deras familjer och barn. Barn har idag inte samma möjligheter från starten i livet, men den klyftan skulle bli ännu större. Moderaternas motiv är som vanligt att sänka "bidrag" ska öka pressen på arbetslösa och sjukskrivna att börja arbeta. Det finns många brister i det resonemanget. För det första handlar det inte "bidrag" utom om försäkringar som arbetstagare själva varit med och betalat. För det andra saknas forskningsbaserat stöd för att dessa former av neddragningar leder till att fler människor börjar arbeta. För att få ner arbetslösheten är andra åtgärder nödvändiga, offentliga investeringar och stora satsningar på utbildning. För det tredje stödjer inte SD dessa krav. Även om det är troligt att SD viker ner sig så kan Moderaternas krav mycket väl skapa en framtida regeringskris om högerblocket tar över makten efter valet den 11 september.

20. Regeringsfrågan

I Ekots partiledarintervju den 7 augusti förklarade Ulf Kristersson att han var tveksam till att låta Liberalerna få sitta med i regeringen om högern får majoritet efter valet. Även Ebba Busch har intagit samma skeptiska hållning. Orsaken är enkel. Om Kristersson skulle släppa in L men inte SD skulle stödet från SD sannolikt utebli.

Jimmie Åkesson har länge uttryckt ett djupt misstroende mot Liberalerna. Han har förklarat att det bästa vore om partiet åkte ur riksdagen. För SD utgör

det "vänster-liberala" etablissemangent det allra mest förhatliga. Detta gör det svårsmält för SD att bli stödparti till en M-KD-L-regering.

Åkesson hävdar att han gärna vill bli minister i en ny regering. Helst statsminister. Vad annat kan han säga? Men det troliga är att SD accepterat att bli stödparti åt en M-KD-regering. Företrädare för partiets tankesmedja Oikos har öppet förklarat att det vore den mest ideala lösningen. Då för partiet inflytande, men slipper ta ansvar.

Däremot förutsätter ett sådant upplägg att M-KD ger SD rejäla möjligheter att påverka. Särskilt vill SD kunna visa upp att man påverkar migrations- och kulturpolitiken. SD lär bli hårdföra i förhandlingarna. För SD är inte det väsentliga att Sverige får en fungerande regering, utan att det egna partiet når framgång.

Men att SD skulle bli stödparti åt en M-KD-L-regering är en helt annan femma. Då skulle partiet bli tvunget att stödja de Liberaler som man djupt ogillar och dessutom själva bli exkluderade. Det skulle förvandla partiet till en dörrmatta som även Liberalerna tillåts kliva på.

Detta är Kristerssons dilemma. Om Liberalerna men inte SD släpps in i regeringen skulle stödet från SD utebli. Om både Liberalerna och SD blir stödpartier blir landet svårstyrt. Som stödpartier skulle både SD och Liberalerna ha ett stort behov av att profilera sig. Att i ett sådant läge hitta överenskommelser bäddar för kaos och regeringskriser.

Även med en vänsterövertikt i riksdagen finns många hinder till regeringsmakten. Socialdemokraterna skulle förmodligen troligen behöva stöd från både Vänstern och Centern. Oavsett valutgång är läget med andra ord komplicerat. Men en sak bör sägas redan nu: Högeralternativet bygger på att SD får ett starkt inflytande och att Liberalerna hålls utanför regeringen.

NOTER

1. Aftonbladet, M, ni monterar ner vår gemensamma välfärd, 2021-02-17. <https://www.aftonbladet.se/debatt/a/Lnjq5J/m-ni-monterar-ner-var-gemensamma-valfard>
 2. Kommunalarbetaren, Fler kommuner privatiserar sin hemtjänst, 2019-10-24. <https://ka.se/2019/10/24/fler-kommuner-privatiserar-sin-hemtjanst/>
 3. Kommunalarbetaren, Fler kommuner privatiserar sin hemtjänst, 2019-10-24. <https://ka.se/2019/10/24/fler-kommuner-privatiserar-sin-hemtjanst/>
 4. Kommunalarbetaren, Låg ersättning får företagen att fly, 2013-06-05. <https://ka.se/2013/06/05/lag-ersattning-far-foretagen-att-fly/>
 5. Ibid.
 6. Andersson, Hampus, Så mycket bättre? 2018, Kommunal, 2018. https://www.kommunal.se/sites/default/files/sa_mycket_battre_2018_webb.pdf
 7. Kommunal, webbsidan, Pandemin på äldreboendet – en rapport om den svenska äldreomsorgen innan och under coronapandemin, 2021. https://www.kommunal.se/pandemi_aldreboendet
 8. Andersson, Hampus, Så mycket bättre? 2018, Kommunal, 2018. https://www.kommunal.se/sites/default/files/sa_mycket_battre_2018_webb.pdf
 9. SR, Anställda: "Attendo ljög om vården under pandemin", 2021-04-28. <https://sverigesradio.se/artikel/anstallda-attendo-ljog-om-varden-under-pandemin>
- Se även: SR, Tystnadskultur råder bland landets vård- och omsorgspersonal, (Johanna Sjöwall), 2020-06-30. <https://sverigesradio.se/artikel/7505972> Se även: Dagens Arena, Sverige behöver fler som Stine, (Liv Bäckström), 2021-04-28. https://www.dagensarena.se/opinion/sverige-behover-fler-som-stine/?fbclid=IwAR1U7xXe84InYsSbr2WVnr784ot7ix5919QcRcmq89D-GEgInXSjY6j_bf0
10. Larsson, Marcus & Plesner, Åsa, "Risken tas av någon annan" – Hur Engelska Skolan etablerar sig i nya kommuner, 2019. <http://tankesmedjanbalans.se/wp-content/uploads/2019/11/Rapport-IES.pdf>
 11. Bel Habib, Hedi, Systemanalfabetismen som hotar välfärdssamhället, Dagens Arena, 16/3, 2022. <https://www.dagensarena.se/essa/systemanalfabetismen-som-hotar-valfards-samhallet/>
 12. Habib, Hedi Bel, Systemanalfabetismen som hotar välfärdsstaten, Dagens Arena, 16/3, 2022. <https://www.dagensarena.se/essa/systemanalfabetismen-som-hotar-valfards-samhallet/>
 13. Habib, Hedi Bel, Systemanalfabetismen som hotar välfärdsstaten, Dagens Arena, 16/3, 2022. <https://www.dagensarena.se/essa/systemanalfabetismen-som-hotar-valfards-samhallet/>
 14. Se bland annat: Vänsterpartiet i Alingsås, Stoppa LOV!, 2020-11-30. <http://alingsas.vansterpartiet.se/stoppa-lov/>
 15. Ibid
 16. Se sid 103. Riksdagsmotion, Knäck arbetslösheten och kriminaliteten – Moderaternas budgetmotion för 2021, Moderaterna, 2020/21:3422. <https://data.riksdagen.se/fl/C88493Ci-DDA5-4CE5-B81D-9C37C597DEB9>
 17. Se sid 161. Riksdagsmotion, Kristdemokraternas budgetmotion för 2021 – Sverige förtjänar bättre, KD, 2020/21:3530. https://www.riksdagen.se/sv/dokument-lagar/dokument/motion/kristdemokraternas-budgetmotion-for-2021--_H8023530
 18. <https://www.aftonbladet.se/ledare/a/g6p-doB/att-sparka-pa-sjuka-ar-hogerns-basta-gren>
 19. <https://ekuriren.se/asikter/ledare/artikel/varfor-talar-krister-son-osanning-om-utanforskapet/j8p56g1l?fbclid=IwAR0kIXdwUL4uKpdD7hyJoBjKdDUUqXIwYYt-YA-wZkkZYReeaj53AoeZ87k>
 20. <https://www.forsakringskassan.se/wps/wcm/connect/e64c34f8-0a59-4382-bdf0-9adabb7a0609/socialforsakingen-i-siffror-2021.pdf?MOD=AJPERES&CVID=>
 21. Habib, Hedi Bel, Systemangrepp på Sveriges pensionärer, Dagens Arena, 16/3, 2022. <https://www.dagensarena.se/essa/systemanalfabetismen-som-hotar-valfards-samhallet/>
 22. <https://www.byggnads.se/aktuellt/2021/debattartikel/oron-for-pensionen-kan-fallo-medlemmar-att-byta-parti/>
 23. <https://www.dagensarena.se/opinion/vansterpartiets-dilemma/samt/arbetet.se/2022/01/31/ta-tillbaka-pensionen/>
 24. <https://www.sydsvenskan.se/2021-10-20/varfor-vill-moderaterna-inte-hoja-pensionerna>
 25. https://www.riksdagen.se/sv/dokument-lagar/dokument/proposition/privata-sjukvardsforsakingar-inom-offentligt_H403166
 26. https://www.regeringen.se/4a8649/content/assets/8976c2ea3e2d450ea4e512a8a43aaebf/sou-2021_-80.pdf
 27. <https://www.regeringen.se/pressmeddelanden/2022/02/regeringen-vill-utreda-ett-forbud-mot-privata-sjukvardsforsakingar-inom-den-offentligt-finansierade-varden/?20%20https://loblog.lo.se/2021/10/fran-forvantansfull-till-frustrerad-om-utredningen-om-privata-sjukvardsforsakingar/>
 28. <https://sverigesradio.se/artikel/debatt-privat-sjukvardsforsaking-i-offentlig-varld>
 29. <https://sverigesradio.se/artikel/debatt-privat-sjukvardsforsaking-i-offentlig-varld>
 30. Se bland annat: Riksdagsmotion, En modern inkomstskattereform, Bo Lundgren mfl (M), 2000/01:Sk319. https://www.riksdagen.se/sv/dokument-lagar/dokument/motion/en-modern-inkomstskattereform_G002Sk319

31. Laun, Lisa, Om förhöjt jobbskatteavdrag och sänkta arbetsgivaravgifter för äldre, Rapport 2012:i6, Institutet för arbetsmarknads- och utbildningspolitisk utvärdering (IFAU). <https://www.ifau.se/globalassets/pdf/se/2012/r-2012-i6-om-forhojt-jobbskattea- vdrag-och-sankta-arbetsgivaravgifter-for-aldre.pdf>
32. Intervju med Åsa-Pia Järliden Bergström, 10/3, 2021.
33. Riksdagsmotion, Knäck arbetslösheten och kriminaliteten - Moderaternas budgetmotion för 2021, Moderaterna, 2020/21:3422. <https://data.riksdagen.se/fil/C88493C1-DDA5-4CE5-B81D-9C37C597DEB9>
34. <https://timbro.se/smedjan/vad-vill-sverige-demokraterna-med-kulturpolitiken/>
35. Texten bygger i hög grad på ett underlag som miljöexperten Magnus Nilsson särskilt tagit fram för den här boken: "Vilken miljöpolitik skulle en högerallians föra?", mars 2021. Vidare bygger texten på en genomgång av de tre partiernas budgetförslag för 2021. Se:
- Riksdagsmotion, Knäck arbetslösheten och kriminaliteten - Moderaternas budgetmotion för 2021, Moderaterna, 2020/21:3422. <https://data.riksdagen.se/fil/C88493C1-DDA5-4CE5-B81D-9C37C597DEB9>
 - Riksdagsmotion, Kristdemokraternas budgetmotion för 2021 - Sverige förtjänar bättre, KD, 2020/21:3530. https://www.riksdagen.se/sv/dokument-lagar/dokument/motion/kristdemo-kraternas-budgetmotion-for-2021--_H8023530
 - Riksdagsmotion, Investera i Sverige - Sverigedemokraternas förslag till statsbudget 2021, SD, 2020/21:3128. <https://ratatosk.sd.se/sd/wp-content/uploads/2020/10/05063559/Budget-2021-formgiven.pdf>
36. Ibid. Se även: Expressen, SD:s beslut: Behåll public service-kanalerna, 2019-11-24. <https://www.expressen.se/nyheter/sd-politiker-riv-tv-huset-och-sparka-journalisterna/>
37. Ibid.
38. Ibid.
39. Ibid.
40. SR, Sveriges Radio svarar på att Sverigedemokraternas Jimmie Åkesson vill lägga ner P3, 2018-08-29. <https://sverigesradio.se/artikel/7031365>
41. Ibid.
42. Riksdagsmotion, Public service-frågor, Aron Emilsson mfl (SD), 2020/21:803. https://www.riksdagen.se/sv/dokument-lagar/dokument/motion/public-service-fragor-_H802803
43. https://timbro.se/app/uploads/2016/04/sakligheten_i_svt_och_sr.pdf
44. <https://www.aftonbladet.se/debatt/a/zGyBMb/public-service-har-en-slagsida-at-vanster>
45. https://naringslivets-medieinstitut.se/wp-content/uploads/2019/06/Rapport_NMI_Public-service_GAL_TAN_190611.pdf
46. <https://www.expressen.se/nyheter/kritiken-mot-svt-studie-visar-politiska-vinklingen/>
47. Scherman, Jan, Oppositionens ryska björn kram döljer en medveten attack mot public service, DN 15/3, 2022. <https://www.dn.se/kultur/jan-scherman-oppositionens-ryska-bjornkram-doljer-en-medveten-attack-mot-public-service/>
48. Scherman, Jan, Oppositionens ryska björn kram döljer en medveten attack mot public service, DN 15/3, 2022. <https://www.dn.se/kultur/jan-scherman-oppositionens-ryska-bjornkram-doljer-en-medveten-attack-mot-public-service/>
49. Riksdagsmotion, Åtgärder mot institutionaliserad korruption, Josef Fransson (SD), 2020/21:601. https://www.riksdagen.se/sv/dokument-lagar/dokument/motion/atgarder-mot-institutionaliserad-korruption_H802601
50. SVT, SD: Bara svenska medborgare ska ha rätt till vissa bidrag, 2021-04-26. <https://www.svt.se/nyheter/inrikes/sd-bara-svenska-medborg-are-ska-ha-ratt-till-vissa-bidrag>
51. SVT, Rapport, 2021-04-25. <https://www.svtplay.se/video/30703750/rapport/rapport-26-apr-19-30-6?id=jx14nvR>
52. DN, Bara medborgare ska kunna få barnbidrag, 2021-04-24. <https://www.dn.se/sverige/sd-forslag-bara-medborgare-ska-kunna-fa-barnbidrag/>
53. Expressen, M har samsyn med SD - närmast oss "verkligheten", 2021-04-28. <https://www.expressen.se/nyheter/m-har-samsyn-med-sd-narmast-oss-verkligheten/>
54. <https://www.dagensarena.se/opinion/lo-reformera-det-finanspolitiska-ramverket/?fbclid=IwAR1N63214jzegMV4xGKeqnoqTF5WuL84ZBaH0dFsP4tULmXc5LaBrVvHC4U>
55. Ibid.
56. Ibid.
57. Ibid.
58. <https://www.dagensarena.se/opinion/detta-ar-avgorande-mot-langtidsarbetslosheten/>
59. <https://www.ifau.se/Press/Pressmeddelanden/erfarenheter-fran-den-nya-matchning-stjansten-krom-visar-pa-utmaningar-med-reformeringen-av-arbetsformedlingen/>
60. Riksdagsmotion, Arbetsmiljö, Magnus Persson mfl (SD), 2019/20:824. https://www.riksdagen.se/sv/dokument-lagar/dokument/motion/arbetsmiljo-_H702824
61. Aftonbladet, Nej SD är inte ett nytt arbetarparti - de har sålt sig till kapitalet, (Peter Hultqvist, Tobias Baudin & Tommy Wreeth), 2021-04-01. https://www.aftonbladet.se/debatt/a/iBJ0BG/nej-sd-ar-inte-ett-nytt-arbetarparti?fbclid=IwAR1WLIe5jg3mEVXE3tebBj4Ur_cW24NfJBL7jc7oH9eRaSq5rxWmWLxgik

Tyckte du att denna rapport var intressant, vill vi rekommendera följande läsning

Hur förändras Sverige om höger bildar regering med stöd av Sverigedemokraterna efter nästa val? **Mats Wingborg** undersöker i boken **Blåbrunt Sverige** högers politik och besöker de kommuner där SD redan idag är med och styr. Slutsatsen är att Sverige skulle förändras i grunden.

I *Det gör skillnad vilka som styr* visar **Rikard Allvin** och **Vilgot Österlund** att S, MP och V är den enda budgetkonstellation som har minskat klyftorna under perioden 2014–2022. Alla andra ger mer till den rikaste tiondelen än den fattigaste tiondelen. En aktiv fördelningspolitik kräver alltså en stark vänster.

Rikard Allvin och **Vilgot Österlund** visar hur ojämnt utnyttjandet av ränteavdrag och rut och rot är. Mer än en fjärdedel av statens kostnader för avdragen gick till den tiondel i samhället med högst inkomster. Motsvarande siffra för den tiondel av befolkningen som har lägst inkomster var mindre än en procent.

Inför valet 2022 blåser en stark vänstervind som Socialdemokraterna måste ta tillvara. I **Mot en progressiv majoritet** – av **Daniel Suhonen**, **Enna Gerin** och **Kalle Sundin** – förs en strategisk diskussion om hur socialdemokratin bör agera. Innehåller 23 reformer som borde genomföras i Sverige under kommande decennier.

Katalys – Institut för facklig idéutveckling

Katalys är ett oberoende fackligt idéinstitut som bedriver utredningsverksamhet och opinionsbildning. Våra verksamhetsområden är välfärd, samhällsekonomi, arbetsmarknad och fördelningsfrågor. Vår uppgift är att generera kunskap och perspektiv som kommer såväl den politiska debatten som fackföreningsrörelsen och dess företrädare på lokal, regional och central nivå till gagn. Men vår uppgift är även att driva den politiska debatten framåt i dessa frågor, med egna analyser och förslag grundade i fackliga perspektiv. Vi står på två ben – idéutveckling och politisk påverkan. Värderingsmässigt står vi på LO-medlemmarnas sida.

Katalys tror inte att ökade samhällsklyftor är en naturlig eller opåverkbar följd av en globaliserad värld. Vi ställer inte upp på resonemang om att bara för att det går att skapa en marknad av något som vi äger gemensamt, så ska den marknaden skapas. Vi ser att det finns konstruktiva vägar framåt för den svenska arbetsmarknaden och att de principer som en gång formade arbetsmarknaden är relevanta även i framtiden. Vi vill bidra till att den generella välfärden och trygghetssystem säkras och utvecklas. Katalys – Institut för facklig idéutveckling startades på initiativ av 6F – fackförbund i samverkan.

6F utgörs av LO-förbunden Byggnads, Elektrikerna, Fastighets, Mälarna och Seko.

Besök vår hemsida: www.katalys.org

PRENUMERERA PÅ KATALYS NYHETSREVEJ FÖR ATT FÅ SENASTE NYTT OM VÅR UTGIVNING OCH VÅRA ARRANGEMANG: WWW.KATALYS.ORG/NYHETSREVEJ